

מְשִׁיב הַרוּחַ
לתרבות יהודית ישראלית ע"ר

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והנוער

פרויקט הַנִּי

אסופת שירה בעת מלחמה
נוצרה בהשראת אירועי ה-7.10.23
כ"ב בתשרי, שמחת-תורה התשפ"ד

משוררי ארץ ישראל
אסופה ראשונה

כלל התמונות המופיעות באסופת שירים זו צולמו על ידי זיו קורן

קוראים יקרים!

בתקופות מלחמה, השירה שימשה לעתים קרובות כמגדלור של אור בתוך החושך; מספקת נחמה, השראה והשתקפות של חוסנה של הרוח האנושית. בעקבות האירועים האחרונים שפקדו אותנו בשמחת תורה תשפ"ד, 7/10/23, אנו מוצאים את עצמנו נאלצים לחפש נחמה וכוח בפסוקי השירה הנצחיים.

האחדות הישראלית, שנבחנה בעת האחרונה, מוצאת כעת את דרכה חזרה, ניזונה מכאב עצום אך גם נחישות מחודשת. קצין החינוך הראשי וכתב העת לשירה 'משיב-הרוח' מזמינים אתכם לצאת למסע פואטי ולהצית מחדש את הרוח הישראלית הגדולה. מסע זה נועד להעיר מחדש את המחויבות שלנו לערכים, את אמונתנו בצדקת דרכנו ואת הנחישות הבלתי מעורערת שלנו לעמוד כתף אל כתף מול אלה שמאיימים על קיומנו, במיוחד כאשר הם מתמודדים עם רוע בלתי נתפס.

כאומה עם היסטוריה ארוכה של התמודדות עם מלחמות ומאבקים מתמשכים, שלטנו גם באמנות הצמיחה וההתחדשות בעקבותיהן. לאורך 75 שנות קיומה של מדינתנו, השירה העברית הייתה חברה איתנה במסע המורכב הזה. דבר זה לא רק ביטא את הכאבים והתקוות שלנו, אלא גם עמד כאור מנחה, ולעתים קרובות הוביל את הלוחמים שלנו לניצחון.

בדפי חוברת זו תגלו אסופה ראשונה של שירים הלוכדים את תמצית הרוח הבלתי מעורערת של אומתנו. הם משמשים עדות ליכולתנו לרתום את כוחן של המילים והאמנות אל מול מצוקות, מסורת שמלווה אותנו מאז הקמת מדינתנו.

בעודכם מתעמקים בשירים הללו, מי יתן ותקבלו השראה, נחמה וחיבור עמוק לחוסן הרוח האנושית. יחד, באמצעות אמנות השירה, אנו מחדשים את מחויבותנו לעתיד מזהיר יותר, שבו האחדות והתקווה ממשיכים להנחות אותנו בדרכנו.

ברוכים הבאים לאוסף השירים הראשון של פרויקט "הנני" - מחווה לעוצמתה המתמשכת של הרוח הישראלית.

תא"ל ירון אופיר לויס
קצין החינוך והנער הראשי

זיו קורן | 10 באוקטובר 2023, כפר עזה.

תפילה / חיים גורי

הבא בְּרָכָה לְנִעְרִים, כִּי בָּאָה עֵת.
רְאֵה אוֹתָם שׁוֹתְקִים וְנִכְוִנִים,
וְעֵינֵיהֶם דּוֹלְקוֹת.
רְאֵה, יוֹרֵד הָעָרֶב,
רוּחַ בְּצַמְרוֹת, הָאֲרוֹן מְרֻטֵט.
קָרֵב יִהְיֶה הַלַּיְלָה. וְהִמָּה מְעֻטִים מְאֹד.
בְּרַכְסֵם, כִּי בָּאָה עֵת.
כּוֹכְבֵים הַצֹּתוּ,
וּמַחְנוֹת רַבִּים נְאֻסְפִים מֵעֶבֶר.
מִי יִרְאֶה אוֹר־יּוֹם!
מִי נִפְל וְנִמֵּת?
הַנֶּצְחוֹן אוֹ אִם תְּבוּסָה וְקִבְרָ?
בְּרַכְסֵם, בְּרֵד יוֹצְאֵי לְמַלְחָמָה.
בְּרֵד נְשָׁקִים לְבַל יִחַטֵּיא, בְּרֵד בֵּיתָם.
בְּרֵד אֶת זֶה הָעָם, אֶת נְעָרָיו וְלוֹחְמָיו,
עַד קָרֵב יָתֵם.
הִנֵּה יֵצְאוּ שְׂקֻטִים וְצַעֲדִים אוֹבְדִים
וְעֹלְטָה כְּבֹדָה וְלַיְלָה בְּהָרִים.
בְּרַכְסֵם, כִּי בָּאָה עֵת.
הבא בְּרָכָה לְנִעְרִים.

זיו קורן | 11 באוקטובר 2023, יחידת הלוט"ר, כפר עזה.

והעם / א'

איש צוות אוויר

וזאת הברכה

אשר בך ישראל את בניו,

בצאתם לקראת פלשתים

"נברך, ותשמרנו

נאר פנינו איש אל אחיו, ויחננו

נשא פנינו אל-על, ונשם שלום,

עלינו ועל כל עולמו, ועל ישראל, ועל ירושלים

והיו הדברים האלה אשר התפללנו

ואשר בכינו ואשר אהבנו

חתומים בלב ישראל, לדור דור"

זיו קורן | 17 באוקטובר 2023. הלוויית משפחת קוץ - אביב (54), לבנת (49), רותם (19), יונת

תמונה 17 (17) ויפתח (15), גן יבנה.

זיו קורן | 11 באוקטובר 2023, שאריות של ממו"ד בבארי.

אחרי המלחמה / אורי שגב

באר שבע

נפְּשִׁי, עוֹגֵן הַלֵּלָה

בְּאֶרֶץ נְבִיאֵי עֶפְרַיִם

מָה תִּבְקֹשִׁי?

כָּל הָעֵשׂוֹן בְּדָם מִתְמַר

וּבְחִדְרָךְ עוֹד אֶת רוּעֵדֶת -

מְחַר הֵם יִטְלְאוּ אֶת הַגּוֹפּוֹת

שׁוֹב נִפְצִיעוּ יְגוֹנִים כְּפָרְחֵי בָר

אֶסְפִּי תִלְאוֹת

נִלְךָ אֶל הַגְּבֻעָה הָאֲרָכָה

שְׁשֻׁמָה הוּא יוֹם

זיו קורן | 13 באוקטובר 2023, בארי.

אין חינוך / אליהו ביטון

תל אביב

לילדים של היום
אין חינוך או משמעת.

אתה אומר

"שמר על עצמך"

"אל תהיי גבורה"

והם - בשללם

זיו קורן | 11 באוקטובר 2023, מתנדב זק"א בוכה על כתפו של חייל צה"ל, בארי.

שיעור בצניעות / אפרת בן־יהודה לוי

ירושלים

הלו, הלו, הלו,
אתה קולט? אתה
שומע? הלו, אני מביטה
שוב ושוב מביטה,
רוצה את הקולות, שומעת את המראות,
לא מצליחה להסיט פנים מהנניד
לא מצליחה לנתק את המסך
את שומעת? כל הזמן, בלי הפסק שומעת
מלים, תמונות, סרטים
אזכרת סרטים, הלו, אתה מבין?
בטח מבין, הכל מבין, נקמה שעוד לא נבראה,
השמים בלי עננים
ים בלי מים
כלו הכוכבים,
אני רוצה שמש חסרה, נקדה שחרה
וילד, ילד קטן
נקמה שעוד לא ברא השטן
אתה שומע? הלו? הלו?
לא מורידה את העינים, לא מעפּעפּת
לא מאבדת הנה, שבר, רסיס
אתה שומע? הכל מערפל, ענן אדים
הכל אני רוצה הכל שומעת ולא
לא לא לא, לא מבינה
לא מבינה מלה

זיו קורן | 11 באוקטובר 2023, בארי.

זיו קורן | 15 באוקטובר 2023, אדם בהריסות ביתו, ניר עוז.

דיינו / ד. ש

מישר

ואם חוֹמָה - שְׁיִקְרַע בָּהּ שֶׁעַר,

ואם סָגוּר - שְׁיִתְּלָה מִנְעוּל.

ואם נְעוּל - שְׁיִהְיֶה

אִי שָׁם מִפְתָּח

בְּיָדוֹ שֶׁל מִיִּשְׁהוּ

שְׁמֹקֵשׁיב.

וּכְשֶׁנִּקְרָא - יִשְׁמַע,

וּכְשֶׁיִּשְׁמַע - יָבוֹא,

יִפְתַּח, וְיִכְנֹס

כְּאוֹר.

זיו קורן | 19 באוקטובר 2023, הפגנה לשחרור החטופים, תל אביב.

אשה בודדה / ורדה סמואלס

חיפה

אשה בודדה נצמדת אל סורגי החלון.
אשה בודדה ממתינה לאשר אהבה.
אשה בודדה נלחמת על שלבה מבקש.
בחוץ מלחמה. אנשי דמים בתחפשת
מעלים קרבות אדם באש.

איו קורן | 19 באוקטובר 2023, הפגנה לשחרור החטופים, תל אביב.

זיו קורן | 13 באוקטובר 2023, בארי.

ניצולי בארי פונו לים המלח / ציפי שורק

יבניאל

נצולֵי בְאָרֵי שׁוּהִיִּים כָּעֵת בְּיַם הַמְּוֹת.
בְּאֶפְסוֹ זְמַנֵּי הֵם שָׁם, לֹא בְרוּר עַד מְתִי.
אַבְל הַמְּוֹת שִׁפְשָׁה בָּהֶם הוּא אֶל־זְמַנֵּי

וְהַמְּקוֹם הַנְּמוּד בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם הוּא הַגִּיהֶנוֹם
שֶׁהָיָה בְּבֵיתָם.

וְאִם יִבְיטוּ אַחֲוֵר

אוֹלֵי זְהֻכּוֹ גַּם הֵם

לְנֹצֵיב מְלַח

יִקְפְּאוּ בְּרַגְעֵי הַזֶּה

אוֹקְטוֹבֵר עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ

שְׁמֹחַת יוֹרָה וְהַפְּכָה

לְיָגוֹן

רַגְעֵי הָאֵימָה

לוֹחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבְּרוּ שְׁנִית

בְּרִית הַוּפָרָה וְהַפְּכָה לְנִטְיָשָׁה

וְהַשְּׂמִים רִיקִים

לֹא עֲמוּד, לֹא עָנָן

רַק הָאֵשׁ

וְהָאֶפֶר שְׁנוֹתֵר

זיו קורן | 11 באוקטובר 2023, יחידת הלוט"ר, כפר עזה.

הבית שלי / חן באר

מושב זמרת

ועכשיו הבית שלי, בואו נדבר על הבית שלי
בבית נשארו הציורים
עם דמותו של הבבא סאלי בצעירותו
אחרי ששכל את אחיו ואשתו
על הקיר שדות של תקנה עם באלות של חציר
שדות אדמים פלגיות פורחות באביב ובסתו
חצבים בדרך, מכתש בארי מלא בפרחי אור.

ועכשיו האדמה שלי, בואו נדבר על האדמה שלי
על עונות חקלאיות על חרף
שבו זה נראה כמו זרק של אנגליה
על גנים פורחים שנתרבים על אדמה שנשרפת

ועכשיו האנשים שלי, בואו נדבר על האנשים שלי
שוחרי שלום, יפי טהר, שלטים בכניסה לקבוצים: חפשי בארצנו
שלוחמים כמו אריות שנטבחים ביום שמחה
מובלים לעזה בחורים ובחורות, סבתות, ילדים, תינוקות.

ועכשיו הלב שלי
שמתעורר באמצע הלילה בדפיקות לב
שממאן לישן, שדורש בשלומם כנגד כל הסכויים
ששואל מה יהיה על הבית שלי
ואידך ננשם את זה ולאן נמשיך מכאן מחר.

זיו קורן | 8 באוקטובר 2023, שדרות.

עֲכָשׁוּ תַעֲצְמוּ אֶת הָעֵינַיִם / אֲלִיעֵז כֹּהֵן

כפר עציון

עֲכָשׁוּ תַעֲצְמוּ אֶת הָעֵינַיִם

דְּמִינוּ:

דְּבַר מְכַל זֶה לֹא קָרָה

בַּעַת-לִילָה אוֹלֵי הַזָּרָה

זֶה מֵה שְׁזָה הָיָה

פְּרִי מִחוּ הַמְשׁוֹרָר

שֶׁל הַקּוֹדֵם

דְּבַר מְכַל זֶה לֹא קָרָה

[וְלֹא עָלוּ הָאֱלֹף בְּסַעֲרָה]

וְעֲכָשׁוּ פִקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם הַזָּרָה

איו קורן | 9 באוקטובר 2023, אשקלון.

